

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 17.10.2013
COM(2013) 715 final

2013/0340 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU DIREKTIIV

**millega muudetakse direktiivi 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete
tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik**

{ SWD(2013) 422 final }

{ SWD(2013) 423 final }

{ SWD(2013) 424 final }

{ SWD(2013) 425 final }

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

1.1. Üldine taust

Fukushima Daiichi tuumaelektrijaamas 2011. aastal toimunud õnnetus põhjustas tõsist kahju keskkonnale, majandusele ja ühiskonnale ning murettekitav oli selle mõju õnnetuse all kannatanud Jaapani inimeste tervisele. Õnnetuse põhjuste uurimine näitab, et see eriti tugevast maavärinast põhjustatud hiidlainest tekkinud õnnetus oli seotud mitme teguriga, mida oleks võinud ette näha, kuid mille koosmõju viis suurõnnetuseni. Fukushima tuumaõnnetuse analüüs tõi välja tähtsaid korduvaid tehnilisi probleeme ja kestvaid institutsionaalseid vigu, mis sarnanevad aastakümneid tagasi aset leidnud Three Mile Islandi ja Tšernobõli tuumaõnnetuse järel tehtud hindamistega ilmsiks tulnud vigadele. See kõige viimane tuumaõnnetus on jällegi kõigutanud üldsuse usaldust tuumaenergia ohutuse vastu. ja seda just praegu, kui toimuvad arutelud selle üle, kas tuumaenergiaga on võimalik kestlikult rahuldada ülemaailmset energianõudlust.

Fukushima tuumaõnnetus viis tähelepanu järjekordselt sellele, kui tähtis on tagada kõige kõrgem tuumaohutuse tase nii Euroopa Liidus kui ka mujal maailmas.

Tuumaenergiast toodetakse praegu ligikaudu 30 % kogu ELi elektrienergiast ja umbes kaks kolmandikku vähese süsihappegaasiheitega toodetud elektrienergiast. ELis on praegu 132 töötavat tuumareaktorit, see on kolmandik maailma 437 töötavast tuumareaktorist. Paljud ELi tuumareaktorid on ehitatud juba kolmkümmend või nelikümmend aastat tagasi ja need vastavad ka oma aja kavanditele ja ohutusnõuetele, mida on aastate jooksul korduvalt ajakohastatud.

Tuumaohutus on äärmiselt oluline Euroopa Liidule ja selle elanikkonnale. Tuumaõnnetuse mõju ei piirdu riigipiiriga ja see võib põhjustada raskeid tagajärgi nii töötajatele kui ka elanikkonnale ning avaldada ulatuslikku mõju ka majandusele. Seetõttu on ühiskonnale ja majandusele tähtis vähendada tuumaõnnetuse ohtu liikmesriikides, kohaldades ranged tuumaohutuse standardeid ning tagades kõrge kvaliteediga korrapärased ülevaatused.

Euroopa Liit reageeris pärast Fukushima tuumaõnnetust kiiresti.

Vastavalt 24.–25. märtsil 2011. aastal Euroopa Ülemkogult¹ saadud mandaadile käivitas Euroopa Komisjon koos Euroopa tuumaohutuse töörühmaga (ENSREG) ulatusliku kogu ELi haarava tuumaelektrijaamade vastupidavuse hindamise (edaspidi „vastupidavushindamine”). Vastupidavushindamist tehti tuumaelektrijaamade ohutusvaru sihipärase ümberhindamisena, arvestades õppetunde, mis saadi Fukushima sündmuste ajal, kui raske loodusõnnetus pani proovile tuumajaamade ohutuse. Vastupidavushindamistes osalesid kõik ELi neliteist töötavate tuumaelektrijaamadega liikmesriiki² ja Leedu³. ELi vastupidavushindamises ja vastastikusel eksperdihindamises osalesid täies ulatuses Šveits, Ukraina ja Horvaatia, samas kui muud naaberriigid (näiteks Türgi, Valgevene ja Armeenia), kes nõustusid töötama sama meetodi alusel, töötavad erineva ajakavaga. Vastupidavushindamist alustati 2011. aastal tuumaelektrijaamade käitajate enesehindamisega ning liikmesriikide reguleerivate asutuste aruannete koostamisega. Esialgsed järeldused esitati komisjoni teatises vastupidavushindamise vahearuande kohta 2011. aasta novembris,⁴ 2012. aasta jaanuarist

¹ Euroopa Ülemkogu järeldused EUCO 10/1/11

² Belgia, Bulgaaria, Hispaania, Madalmaad, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovaki Vabariik, Sloveenia, Soome, Tšehhi Vabariik, Ungari ja Ühendkuningriik

³ Leedus toimub Ignalina tuumaelektrijaama tegevuse lõpetamine

⁴ KOM(2011) 784 (lõplik).

aprillini toimus kogu Euroopa Liitu haarav vastastikune eksperdihindamine. Ülevaatearuande koostas ENSREG'i vastastikuste eksperdihindamiste komisjon⁵ ja ENSREG kinnitas selle. ENSREG leppis ka kokku tegevuskavas,⁶ millega viiakse ellu vastastikuse eksperdihindamise soovitusel. 2012. aasta oktoobris avaldas komisjon teatise vastupidavushindamise lõpparuande kohta⁷. Vastavalt ENSREGi tegevuskava nõuetele on nüüd koostatud riiklikud tegevuskavad,⁸ milles on võetud arvesse Fukushima saadud õppetunnid ja vastastikuste eksperdihindamiste soovitusel ja mis vaadati sisuliselt ja rakendamise osas läbi 2013. aasta aprillis toimunud õpikoja raames. Õpikoja kokkuvõttev aruanne on kavas esitada 2013. aasta ENSREG'i teisel Euroopa tuumaohutuse konverentsil⁹. Vastupidavushindamise nõuetekohaste järeelmeetmete võtmise tagamiseks koostab komisjon tihedas koostöös ENSREG'iga vastupidavushindamise tulemusel esitatud soovitude rakendamise seisu kohta koondaruande kavakohaselt 2014. aasta juuniks ja edastab selle Euroopa Ülemkogule.

Õigusloome valdkonnas sai Euroopa Komisjon Euroopa Ülemkogult 2011. aasta märtsis selge mandaadi „vaadata läbi olemasolev tuumaseadmete ohutuse alane õiguslik ja reguleeriv raamistik” ja teha vajalike paranduste kohta ettepanekud.

Euroopa Parlament on samuti soovitanud õigusaktid läbi vaadata. 2011. aasta resolutsioonis „Energiainfrastruktuuri prioriteedid aastaks 2020 ja pärast seda”¹⁰ märkis Euroopa Parlament, et „tulevased õigusloomealgatused on olulised, et luua ühine tuumaohutuse raamistik, selleks et pidevalt parandada Euroopa ohutusstandardeid”. Lisaks eelnevale kutsus parlament üles 2011. aasta resolutsioonis, milles käsitletakse komisjoni 2012. aasta tööprogrammi,¹¹ „kiireloomuliselt läbi vaatama tuumaohutuse direktiivi, et seda tõhustada, võttes eelkõige arvesse Fukushima õnnetuse järel tehtud vastupidavushindamise tulemusi”. 2013. aastal vastu võetud vastupidavushindamise resolutsioonis¹² kutsus parlament üles seda läbi vaatama „sisult ambitsioonikalt”, et läbivaatamisega teha suuri edusamme sellistes valdkondades nagu „ohutusmenetlused ja -raamistikud, eelkõige sel teel, et määratleda ja rakendada siduvaid tuumaohutusnorme, mis kajastavad ELi parimaid tehnilisi, õiguslikke ja käitamistavasid, ning tuumavaldkonda reguleerivate asutuste rolli ja vahendite valdkonnas, samal ajal suurendades selliste asutuste sõltumatust, avatust ja läbipaistvust, tugevdades järelevalvet ning tõhustades vastastikuste eksperthindamiste tegemist”.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee avaldas 2012. aastal oma arvamuses komisjoni teatise kohta, milles käsitletakse vastupidavushindamise lõpparuannet,¹³ „toetust komisjoni kavatsusele võtta ette tömahukas tuumaohutuse direktiivi läbivaatamine”.

Vastuseks Euroopa Ülemkogu mandaadile ja teiste ELi institutsioonide ja organite üleskutsele võttis komisjon ette põhjaliku analüüsimise ja arvamuste kogumise, et teha kindlaks seadusandliku sekkumise asjaomased valdkonnad ja mehhanismid. See protsess hõlmas internetis korraldatud avalikku arutelu (2011. aasta detsembrist 2012. aasta veebruarini, mida täiendas ulatuslik dialoog sidusrühmadega.

2011. ja 2012. aasta vastupidavushindamise teatistes leiduvad viited valdkondadele, mille osas oleks vaja õigusakte parandada. Selles kontekstis, võttes arvesse kehtivat nõukogu

⁵ Peer review Report – Stress Tests performed on European nuclear power plants www.ensreg.eu

⁶ ENSREG Action Plan regarding the follow-up of the peer-review of the stress tests performed on European nuclear power plants
⁷ KOM(2012) 571, 04.10.2012.

⁸ 17 riiklikku tegevuskava on kättesaadavad ENSREGi veebilehel www.ensreg.eu

⁹ <http://www.ensreg.eu/ensreg-conferences>

¹⁰ P7_TA(2011)0318

¹¹ P7_TA(2011)0327

¹² P7_TA(2013)0089

¹³ TEN/498

direktiivi 2009/71/Euratom (millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik) (edaspidi „tuumaohutuse direktiiv”),¹⁴ on viimati mainitud teatises rõhutatud ohutusega seotud menetlusi ja raamistikke, tuumavaldkonda reguleeriva asutuse osa ja vahendeid, avatust ja läbipaistvust, järelevalvet ja kontrolli.

Lisaks sellele töötasid komisjoni talitused 2012. aastal välja mõjuhinnangu, tuginedes paljudele allikatele ja võttes arvesse tuumaenergia vallas Fukushima õnnetuse järel toimunud arengut ELis ja rahvusvaheliselt.

Selle alusel on koostatud tuumaenergia ohutuse direktiivi muutmise direktiivi eelnõu, mis kajastab Euratomi asutamislepingu artikli 31 kohaselt moodustatud Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee teadusekspertide rühma panust ja kogemusi ning ulatuslikke nõupidamisi ENSREG-i alla koondunud riiklike tuumaohutust reguleerivate asutuste kõrgetasemeliste esindajatega.

1.2. Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Praegu kehtiv tuumaohutuse direktiiv kujutab endast tähtsat edusammu. Arvestades tuumaohutuse pidevat suurendamise vajadust, tuleb olemasolevad sätted läbi vaadata, et võtta muu hulgas arvesse Fukushima tuumaõnnetuse õppetunde ja selle järel tehtud vastupidavushindamisi.

Fukushima tuumaõnnetus on näidanud, et aastakümnete taguste tuumaõnnetuste õppetunde ei ole vabatahtlikult arvesse võtnud ei vastav tööstus ega ole jõustanud reguleerivad asutused, isegi mitte sellises riigis nagu Jaapan, kus eeldati olevat eriti kõrged tööstusliku ja tuumaohutuse standardid. Tehnilised ja korralduslikud küsimused, mis tulenevad selle õnnetuse analüüsist, vajavad suuremat tähelepanu.

Euroopas on vastupidavushindamised näidanud, et liikmesriigiti esineb endiselt erinevusi selles osas, kuidas tagatakse peamiste ohutusküsimuste igakülgne ja läbipaistev määratlemine ja haldamine. Ka on vastupidavushindamised toonud selgelt välja kasu, mida saadakse kõigi tuumaohutuse eest vastavate asjaosaliste vahelisest koostööst ja sellistest kooskõlastusmehhanismidest nagu vastastikused eksperdihindamised.

Avalikel koosolekutel, mida on korraldatud seoses vastupidavushindamisega, on esitatud nõudmisi laiendada hindamisi, nii et need hõlmaksid hädaolukorraks valmistumist ja asjaomaseid meetmeid.

Komisjon on seetõttu seisukohal, et on asjakohane tuumaohutuse direktiivi muuta, tugevdada ja täiendada, ühendades tehnilised täiustused ulatuslikumate ohutuse küsimustega nagu valitsemistava, läbipaistvus ja kohapealne hädaolukorraks valmisolek ja hädaolukorras tegutsemine.

Kavandatud muudatuste eesmärk on parandada tuumaohutuse õigusraamistikku ELis, eelkõige:

- tugevdada riiklike reguleerivate asutuste osa ja sõltumatust;
- suurendada läbipaistvust tuumaohutuse küsimustes;
- tugevdada olemasolevaid põhimõtteid ning seada uued üldised tuumajaamade ohutuse eesmärgid ja -nõuded, et lahendada tuumaseadmete, eelkõige tuumaelektrijaamade kogu olelusringi jooksul tekkivaid tehnilisi küsimusi.
- tugevdada järelevalvet ja tõhustada kogemuste vahetamist, luues Euroopa vastastikuste eksperdihindamiste süsteemi;

¹⁴ ELT L 172, 2.7.2009.

- luua mehhanism, et töötada välja kogu ELi hõlmavad ühtlustatud tuumaohutuse suunised.

1.3. ELi olemasolevad tuumaohutuse õigusaktid

Pärast seda, kui Euroopa Kohus nentis kohtuasjas 29/99,¹⁵ et kiirguskaitse ja tuumaohutuse vahel on otsene seos ning et Euratomi ühendusel on seega pädevus luua tuumaohutuse alaseid õigusakte, on tuumaohutuse direktiiv esimene ELi haarav õiguslikult siduv akt selles valdkonnas¹⁶. Direktiiviga kehtestatakse õiguslikult siduv raamistik, mis põhineb tunnustatud põhimõtetel ja kohustustel, mis on sätestatud asjaomase valdkonna peamistes rahvusvahelistes õigusaktides, nagu tuumaohutuse konventsioon¹⁷ ja Rahvusvahelise Tuumaenergiaagentuuri IAEA kehtestatud ohutuse põhialused¹⁸.

1.4. Kooskõla muude poliitikavaldkondadega

Euratomi tuumaohutuse alased õigusaktid, kuna nende lõplik eesmärk on tagada töötajate ja elanikkonna tervise kaitse ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest, on peamiselt seotud Euroopa Aatomiaenergiaühenduse (EURATOM) kiirguskaitse õigusaktide koguga, mille keskseks tugisambaks on põhiliste ohutusnormide direktiiv¹⁹. Töötajate ja üldsuse kaitset ioniseeriva kiirguse eest ei saa tagada ilma võimalike ohtlike kiirgusallikate kontrolli all hoidmiseta.

Tuumaohutus on suure tähtsusega suurõnnetuste ärahoidmise, nendeks valmisoleku ja reageerimise seisukohast liikmesriikides. Tuumaohutuse direktiiv on seega tihedalt seotud liidu kodanikukaitse mehhanismiga,²⁰ mis kujutab endast raamistikku ELi koostöös kõnealuses valdkonnas, sealhulgas nii Euroopa Liidus kui ka sellest väljaspool toimuvate kiirgusõnnetuste korral tegutsemise seisukohast.

2. HUVITATUD ISIKUTEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

2.1. Konsulteerimine huvitatud isikutega

Pärast Fukushima tuumaõnnetust on komisjon pidanud põhjalikku ja läbipaistvat dialoogi sidusrühmade ja avalikkusega, algatades vastavalt komisjoni kehtestatud konsulteerimise standarditele²¹ avaliku arutelu internetis.

Vastuseks internetis toimunud avalikule arutelule, mis keskendus olemasoleva Euratomi tuumaohutuse õigusraamistiku tugevdamisele, laekus seisukohti tuumavaldkonda reguleerivatelt asutustelt, muudelt asutustelt, äriühingutelt, valitsusvälistelt organisatsioonidelt ning ka üksikisikutelt. Arutelu tulemusena saadi suure hulga sidusrühmade arvamusi. Üldised tulemused näitavad, et rohkem kui 90 % vastanutest peavad oluliseks Euratomi tuumaohutuse raamistikku, millega kehtestatakse ELi liikmesriikide ühised eeskirjad, ning 76 % nõustub, et olemasolevat ohutuse õigusraamistikku on vaja tugevdada.

¹⁵ Euroopa Kohtu 10. detsembri 2002. aasta otsus (2002), EKL, I-11221

¹⁶ Varem oli vaid kaks õiguslikult mittesiduvat nõukogu resolutsiooni 22. juulist 1975 ja 18. juunist 1992, milles on käsitletud tuumaohutuse tehnilisi küsimusi

¹⁷ INFCIRC/449, 5. juuli 1994.

¹⁸ IAEA Safety Standard Series no SF-1 (2006) (IAEA ohutusnormide seeria nr SF-1 (2006))

¹⁹ Nõukogu direktiiv 96/29/Euratom, millega sätestatakse põhilised ohutusnormid töötajate ja muu elanikkonna tervise kaitsmiseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest

²⁰ Komisjoni ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Euroopa Liidu kodanikukaitse mehhanismi kohta (COM/2011/934 lõplik), millega muu hulgas on kavas asendada nõukogu 8. novembri 2007. aasta otsus 2007/779, millega kehtestatakse ühenduse kodanikukaitse mehhanism (uuesti sõnastatud).

²¹ KOM(2002) 704 (lõplik).

Komisjon on saanud nii kirjalikult kui ka kohtumistelt seisukohti mitmesugustelt sidusrühmadelt, nt tuumavaldkonda reguleerivatelt asutustelt, muudelt asutustelt, äriühingutelt, tööstusliitudelt ja valitsusvälistelt organisatsioonidelt. Lisaks on komisjon koostöös ENSREGiga korraldanud konverentse ja avalikke arutelusid paljude sidusrühmadega, sealhulgas valitsusväliste organisatsioonidega, kus on peetud aru protsessi ning vastupidavushindamise vahe- ja lõpparuannete üle²².

Nõu on peetud Euroopa elektrisektori sotsiaaldialoogi komitee tööstusharu sotsiaalpartneritega. Sotsiaalpartnerid rõhutavad oma vastuses Euratomi tuumaohutuse õigusraamistiku rolli liikmesriikide jaoks ühiste eeskirjade sätestamisel.

Eriline roll on ENSREGil, mis kujutab endast ainulaadset eksperdikeskust, ühendades tuumavaldkonda reguleerivate riiklike asutuste kõrgetasemelisi esindajaid kõikidest liidu liikmesriikidest, nii tuumariikidest kui ka teistest riikidest. ENSREGilt saadud üksikasjalik panus on arvesse võetud.

Vastavalt Euratomi asutamislepingu sätestatud menetlusele konsulteeris komisjon artikli 31 kohase teadusekspertide rühmaga. Oma arvamuses toetasid eksperdid komisjoni ettepanekut muuta tuumaohutuse direktiivi ja tegid ettepanekuid, kuidas tugevdada seost kiirguskaitse alaste õigusaktidega.

Arvamuses Euratomi asutamislepingu²³ artikli 31 alusel tehtud ettepaneku kohta väärtustab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kiireid meetmeid, mis komisjon võttis selleks, et tuumaohutuse direktiivi muudatuse ettepanekuga edasi liikuda. Komitee on rahul, et mitu varasemates arvamustes esile toodud tuumaohutuse alast teemat on käsitlemist leidnud selles ettepanekus. Nimelt toetatakse jõulisemat käsitlust seoses ühtlustamisega liikmesriikides, et selgitada regulatiivseid kohustusi, pädevust ja võimsusi, et suurendada liikmesriikide seadusandjate iseseisvust ning tugevdada meetmeid, et tagada kohapealset valmisolekut hädaolukordadeks ja hädaolukorras tegutsemist. Komitee avaldab tunnustust selle eest, et üldine läbipaistvuse käsitlus on jõulisem. Rõhutades vajadust võtta uusi seadusandlikke algatusi vastavalt vajadusele ja proportsionaalselt, nii et see parandaks üldist julgeolekut, peab komitee eesmärgipäraseks tasakaalu, mida on saavutatud selles osas direktiivi muudatustega.

Komitee tegi ettepaneku tugevdada ettepaneku sätteid teatavates valdkondades ja soovitas, et liikmesriike kohustataks tagama, et kasutataks üldsust kaasavat protsessi, millega tugevdataks üldsuse osa kavandamises, läbivaatamises ja otsuste tegemises. Sellega seoses on komisjon seisukohal, et üldsuse osa järelevalvega seotud otsustes võetakse arvesse ettepanekus leiduva nõudega, et üldsus osaleks tõhusalt tuumarajatiste loamenetlustes.

Vastavalt Euratomi asutamislepingu artiklis 31 sätestatud menetlusele oli Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee konsultatsioon ettepaneku kohta eeldus, et komisjon võiks lõpliku ettepaneku heaks kiita.

2.2. Mõju hindamine

2012. aastal koostati mõjuhindang. Dokumendis analüüsitakse probleeme, mis tuleb lahendada, et tagada liidus piisav tuumaohutuse tase. Dokumendis määratletakse tuumaõnnetuste ärahoidmise ja leevendamise üldised ja täpsustatud eesmärgid. Selles

²² Näiteks esimene ENSREGi konverents 28.–29. juunil 2011, vastastikuste eksperdihindamiste kohta peetud sidusrühmade konverents 17. jaanuaril 2012, 8. mail 2012 toimunud avalik arutelu vastupidavushindamise ja vastastikuste eksperdihindamiste kohta. Teine ENSREG konverents kavatakse pidada 2013. aasta juunis.

²³ EESC Opinion (TEN/529) of 2 September 2013 on the Draft Proposal for a Council Directive amending Directive 2009/71/EURATOM establishing a Community Framework for the nuclear safety of nuclear installations.

kavandatakse ja analüüsitakse mitmesuguseid tegevussuundi praeguse olukorra säilitamisest põhjalikumate reformideni. Iga suuna korral hinnatakse, milline võib olla selle ohutusealane, majanduslik, keskkonnaalane ja sotsiaalne mõju.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

3.1. Õiguslik alus

Iga õigusakti muudatus peaks tuginema praeguse tuumaohutuse direktiivi käsitlusel ja seda veelgi tugevdama. Õiguslik alus on seega Euratomi asutamislepingu artiklid 31 ja 32.

3.2. Subsidiaarsus ja proportsionaalsus

Ettepaneku eesmärk on tugevdada pädevate reguleerivate asutuste rolli ja sõltumatust, kuna on selge, et ainult tugevad reguleerivad asutused, millel on vajalikud volitused ja tagatud sõltumatus, saavad jälgida tuumaseadmeid ja tagada nende ohutu töö ELis. Soovitav on teha tihedat koostööd ja vahetada teavet reguleerivate asutuste vahel, võttes arvesse tuumaõnnetuse võimalikku piiriülest mõju.

Kuna tuumaõnnetuste tagajärjed on ulatuslikud ja üldsus vajab sellistel puhkudel teavet, on väga oluline, et liidus oleks läbipaistvuse küsimuses ühesugune arusaam. Sellega saab tagada, et avalikkus on olenemata riigipiiridest nõuetekohaselt kursis kõigi asjaomaste tuumaohutuse küsimustega. Kehtiva direktiivi sätete muutmisel arvestatakse seda.

Euroopas on vastupidavushindamised näidanud, et kesksete ohutusküsimuste terviklik ja läbipaistev kindlakstegemine mitte ainult ei erine ELi liikmesriigiti, vaid selles esineb ka puudusi. Seetõttu tugevdatakse tuumaohutuse direktiivi, et see hõlmaks ühiseid eesmärke, mis võimaldavad ühtlustada ELi tuumaohutuse käsitlust. Lisaks on Fukushima tuumaõnnetuse kogemused ja vastupidavushindamiste väärtuslik teave selgelt näidanud, et teabevahetusel ja vastastikustel eksperdihindamistel on tähtis osa ohutuskorra tõhusal ja pideval rakendamisel.

Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ei lähe kavandatud seadusandlik meede kaugemale sellest, mis on vajalik eesmärgi saavutamiseks. Lisaks sellele, võttes arvesse erinevaid olukordi liikmesriikides, määratletakse kohaldatavuse jaoks paindlik ja proportsionaalne lähenemisviis. Määratletakse ühine mehhanism, mida kasutades liikmesriigid arendavad kogu ELi hõlmavaid tehnilisi juhiseid, pöörates erilist tähelepanu proportsionaalsuse põhimõttele ja kasutades seejuures reguleerivate asutuste ekspertide teadmisi ja praktilisi kogemusi.

Sätete kohaldatavus ja ulatus sõltub tuumaseadmetest. Seega peaksid liikmesriigid kõnealuste sätete rakendamisel järgima proportsionaalsuse põhimõtet, võttes arvesse eri tüüpi tuumaseadmetest tulenevaid ohte.

3.3. Ettepaneku õiguslik külg

Ettepanekuga kehtestatakse tuumaohutuse direktiivi uued sätted ja tõhustatakse kehtivaid sätteid, üldise eesmärgiga pidevalt suurendada tuumaohutust ja selle reguleerimist ELi tasandil. Tuumaohutuse direktiivi peamiste kavandatavate muudatuste kohta on täpsem teave esitatud allpool.

Eesmärgid

Artiklit 1 täiendatakse uue eesmärgiga tagada radioaktiivsete heidete vältimine tuumaseadmete olulusringi kõikides etappides (tuumaseadme asukoha valikul, seadme projekteerimisel, ehitamisel, kasutuselevõtmisel, käitamisel ja selle tegevuse lõpetamisel).

Mõisted

Artiklisse 3 lisatakse uusi mõisteid, mida kasutatakse uutes sätetes, nagu „õnnetus”, „tavapäratu juhtum”, „projekteerimistingimused”, „projekteerimisel arvessevõetav õnnetus”, „projekteerimisel mitteamestatav õnnetus”, „korrapärane ohutusülevaatus”. Need mõisted on viidud kooskõlla rahvusvahelise terminoloogiaga, nagu näiteks IAEA ohutussõnastik.

Õiguslik, reguleeriv ja organisatsiooniline raamistik

Artiklit 4 muudetakse, et selgitada põhjalikumalt riikliku raamistiku põhitahke. Näiteks on märgitud, et riiklikud ohutusnõuded, nagu nimetatud artikli 4 lõike 1 punktis a, peaksid hõlmama kõiki tuumaseadmete olelusringi järke.

Pädev reguleeriv asutus (tegelik sõltumatus, reguleeriv roll)

Tuumaohutuse direktiiv sisaldab üksnes miinimumsätteid, mis on pädeva riikliku reguleeriva asutuse sõltumatuse aluseks artikli 5 lõike 2 kohaselt. Neid sätteid tõhustatakse vastavalt viimastele rahvusvahelistele suunistele,²⁴ määratledes tugevad ja tõhusad võrdlusnõuded ja reguleerivate asutuste tegeliku sõltumatuse tagamise nõuded. Uutes nõuetes sisaldub nõue tagada tegelik sõltumatus otsuste tegemisel, asjakohased eelarveeraldised ja sõltumatus eelarve täitmisel, selged nõuded töötajate ametisse nimetamiseks ja ametist vabastamiseks, huvide konflikti vältimiseks ja lahendamiseks, vajaliku kvalifikatsiooniga, kogemuste ja teadmistega töötajate piisav arv.

Pädeva reguleeriva asutuse tähtsamad pädevused on üldiselt loetletud tuumaohutuse direktiivi artikli 5 lõikes 2. Muudatusettepanekus sätestatakse need tahud üksikasjalikumalt, tagamaks, et reguleerivatel asutustel on asjakohased volitused range regulatiivse järelevalve tegemiseks. Sel eesmärgil lisatakse pädeva reguleeriva asutuse praegustele järelevalve volitustele keskne ülesanne, milleks on siseriiklike tuumaohutuse nõuete määratlemine.

Läbipaistvus

Tuumaohutuse direktiivi artikli 8 praegused sätted on piiratud avaliku teabe üldnõuetega. Selles artiklis ei sätestata kohustusi loa omajale, kellel on esmavastutus tuumaohutuse eest. Selliste lünkade täitmiseks on kavandatud muudatusega olemasolevaid sätteid laiendada ja täpsustada. Seega on nii pädev reguleeriv asutus kui ka loa omaja kohustatud arendama läbipaistvuse strateegiat, mis hõlmab teavitamist tuumaseadmete tavapärastes töötingimustes ning suhtlemist õnnetusjuhtumi või erakorralise sündmuse korral. Avalikkuse rolli võetakse täielikult arvesse nõudega, et avalikkus peab tegelikult osalema tuumaseadmete lubade andmise menetluses. Valdkonna ekspertidega hiljaaegu korraldatud teabevahetuses²⁵ leidis kinnitust, et tänu tegelikule kaasatusele on üldsusel väga oluline roll otsustusprotsessis, ning üldsuse seisukohti tuleks kaaluda, võttes arvesse Århusi konventsiooni²⁶ sätteid.

Tuumaohutuse eesmärgid

Praegune tuumaohutuse direktiiv ei sisalda täpseid nõudeid olelusringi järkude kohta. Seetõttu ei ole kehtiva direktiivi sätetes piisava täpsusega määratletud ega käsitletud nt Fukushima õnnetuse analüüsis ja selle järel tehtud vastupidavushindamistes kindlaks tehtud asjaoludega seotud riskitüüpe, näiteks:

²⁴ Nt Governmental, Legal and Regulatory Framework for Safety - General safety requirements - IAEA safety standards series no. GSR, part 1

²⁵ Aastatel 2009–2013 korraldatud rahvusvahelised kohtumised, kus osalesid komisjonist energeetika peadirektoraadi, keskkonna peadirektoraadi esindajad ning Prantsusmaalt teavitamise komisjonid ja komiteed ja nende riiklik katusorganisatsioon

²⁶ Keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnanäajade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioon, ratifitseeritud 17. veebruaril 2005 nõukogu otsusega 2005/370/EÜ.

- vajadust hinnata, kas tuumaseadmete asukoha valik põhineb kaalutlustel, kuidas vältida ja minimeerida, kuivõrd see on võimalik, väliste ohutegurite mõju;
- vajadust pidevalt hinnata selliste ohtude tõenäosust ja nende mõju perioodilistel ohutusülevaatustel ning vastavalt vaadata läbi iga tuumaseadme projekteerimistingimused, pidades sealjuures silmas kasutusea pikendamise võimalust;
- vajadust tugineda riskianalüüsides, sealhulgas väliste sündmuste kohta tehtavates riskianalüüsides meetoditele, mis kajastavad teaduse arengut ja mis võimaldavad tõhusalt ja pidevalt ohutust suurendada.

Tuumaohutuse pidevaks suurendamiseks nähakse muudatusettepanekus tuumaseadmete jaoks ette üldised ohutuseesmärgid (artikkel 8a), mis kajastavad WENRA tasandil saavutatud edusamme uute tuumaelektrijaamade ohutuseesmärkide väljatöötamises.

Selliste kõrgete ohutuseesmärkide saavutamiseks sätestatakse tuumaseadmete olulusringi etappide jaoks täpsemad sätted (artikkel 8b).

Nende järjekindla rakendamise toetuseks sätestatakse artiklis 8c metodoloogilised nõuded tuumaseadme asukoha valiku, seadme projekteerimise, ehitamise, kasutuselevõtmise, käitamise ja selle tegevuse lõpetamise kohta.

See lähenemisviis tagab riiklike raamistike paindlikkuse, kuna sellega nähakse ette siseriiklike õigusaktidega saavutatavad kõrged eesmärgid tuumaohutuse jätkuva suurendamise põhimõtte kohaselt. Nii näiteks jätab see liikmesriikidele tuumaseadmete ajakohastamisel võimaluse valida olemasolevate tehniliste lahenduste hulgast sobiv lahendus tuumaseadmete ohutuse suurendamiseks, võttes aluseks raskete õnnetuste õppetunde, näiteks vajadust õnnetuse korral alandada ohutult survet reaktori kaitsekestas (nt filtriga õhutussüsteemi kaudu).

Kohapealne hädaolukorrale valmisolek ja tegutsemine

Muudatusettepaneku sisaldab kohapealseks hädaolukorrale valmisoleku ja hädaolukorras tegutsemise sätteid; praeguse direktiiviga ei ole neid ette nähtud. Uued sätted hõlmavad kavandamist ja korraldusmeetmeid, mida peab järgima loa omaja (artikkel 8d). Uueks nõudeks on näiteks see, et muudatusettepaneku kohaselt peab tuumaseadme juures olema kohapealne hädaolukorralakesus, mis on piisavalt kaitstud välismõju või tõsise õnnetuse, sealhulgas kiirgusõnnetuse eest ning kus keskuses peavad olema vajalikud materjalid raskete õnnetuste tagajärgede leevendamiseks.

Vastastikused eksperdihindamised

Tuumaohutuse direktiivi artikli 9 lõike 3 praeguste sätete kohaselt peavad liikmesriigid ise perioodiliselt hindama oma riikliku raamistikku ja pädevaid reguleerivaid asutusi ning neil on kohustus kutsuda rahvusvahelisi eksperte hindama vastastikku riiklikku raamistikku ja/või pädevaid reguleerivaid asutusi. See põhimõte jääb muudatusettepanekus samaks artikli 8e lõikes 1.

Muudatusettepanekuga lisatakse uued sätted, mis käsitlevad enesehindamist ja tuumaseadmete vastastikuseid eksperdihindamisi, mille aluseks valivad liikmesriigid ühiselt ja koostöös komisjoniga teatavad teemad tuumaseadmete kogu olulusringist (selliseks teemaks võib näiteks valida tuumaseadme kaitsekesta surve alandamise tõsise õnnetuse korral vesinikuplahvatuse ärahoidmiseks). Kui liikmesriigid ei suuda ühiselt valida ühtegi teemat, peab vastastikuste eksperdihindamiste teemad valima Euroopa Komisjon. Iga liikmesriik peab kindlaks määrama meetodika, kuidas ellu viia vastastikuse eksperdihindamise käigus esitatud tehnilisi soovitusi. Kui komisjon teeb kindlaks, et vastastikuse eksperdihindamise tehniliste

soovituste täitmisel ilmneb olulisi lahknevusi või viivitusi, palub komisjon puudustega mitteseotud liikmesriigi pädevat asutust teha kontrollkäik, et saada täielik pilt olukorrast, ning teatada asjaomasele liikmesriigile, milliseid meetmeid tuleks võtta ilmnunud puuduste kõrvaldamiseks.

Kui juhtub õnnetus, mille mõju ulatub tuumaseadmest väljapoole, tuleb korraldada eraldi vastastikune eksperdihindamine.

Uue kohustusliku ja korrapärase ELi vastastikuste eksperdihindamiste mehhanismi (Artikkel 8e lõiked 2–5) eesmärk on kontrollida tehnilist vastavust ohutuseesmärkidele kõigis liikmesriikides.

Uued vastastikuse eksperdihindamise sätted ei piira rikkumismenetluse sätete kohaldamist, kui liikmesriik ei täida Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 258, 259 ja 260 sätestatud asutamislepingute järgseid kohustusi.

Muudetud direktiivi proportsionaalne rakendamine

Muudatusettepanekus tunnistatakse, et muudetud direktiivi kohaldatavus ja selle sätete ulatus sõltub tuumaseadme tüübist. Seega peaksid liikmesriigid sätete rakendamisel järgima proportsionaalsuse põhimõtet, võttes arvesse kavandatavate või töötavate tuumaseadmete konkreetse seadmetüübiga seotud ohtusid

Muudetud direktiivi praktilise rakendamise aruandlus

Aruandlust käsitlevaid tuumaohutuse direktiivi sätteid käesoleva ettepanekuga ei muudeta ning esimene aruande esitamise kuupäev on 22. juuli 2014, mil liikmesriigid peavad esitama aruande direktiivi kehtivate sätete rakendamise kohta. Teise rakendamist käsitleva aruande esitamise aeg on 22. juuli 2017 ja selleks kuupäevaks peavad liikmesriigid esitama käesoleva ettepaneku kohaselt muudetud tuumaohutuse direktiivi rakendamise aruande.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta liidu eelarvet.

5. SELGITAVAD DOKUMENDID

Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate siseriiklike meetmete vastavate osade vahel.

Käesoleva direktiivi puhul leiab komisjon, et selliste dokumentide edastamine on põhjendatud järgmistel põhjustel.

• Muudetud tuumaohutuse direktiivi riiklikul tasandil ülevõtmise keerukus

Käesoleva ettepanekuga tõhustatakse märkimisväärselt praeguse tuumaohutuse direktiivi kehtivaid sätteid ning mitmes valdkonnas lisatakse uusi olulisi sätteid. Muudetud direktiivi ülevõtmise keerukus on tingitud sellest, et selles käsitletakse paljusid küsimusi, sealhulgas tuumaseadmete tuumaohutuse riiklik raamistik, riiklike reguleerivate asutuste roll ja sõltumatus, loa omaja kohustused, tuumaohutuse alane pädevus, tuumaohutuse küsimuste läbipaistvus, tuumaseadmete tuumaohutusalsed tehnilised eesmärgid ja nõuded ning kohapealne hädaolukorraks valmisolek ja tegutsemine ning sätted, mis on seotud tuumaseadmete riikliku hindamisega ja temaatiliste kohapealsete vastastikuste eksperdihindamistega. Lisaks pannakse direktiiviga kohustused liikmesriikide eri asutustele ja erasektorile.

Sellised erinevad kohustused, mis tulenevad muudetud direktiivist, võivad tõenäoliselt põhjustada ülevõtmisega seoses raskusi riiklikul tasandil. Tuumaohutuse direktiivi kehtivaid sätteid on üldiselt liikmesriikides mitme meetmega üle võetud, mõnel juhul on ülevõtmise meetmete arv ületanud viitteistkümmet. On eeldust arvata, et käesoleva ettepanekuga olemasolevasse direktiivi lisatud uued sätted suurendavad ülevõtmismeetmete arvu veelgi. Tuumaohutuse eripära tõttu on komisjonile teatatud ülevõtmiseks kasutatavatest eri meetmetest, mis hõlmavad seadusi, valitsuse määrusi, ministri korraldusi ja liikmesriikide tuumavaldkonda reguleerivate asutuste juhiseid ja otsuseid.

Seetõttu on ilmne vajadus selliste dokumentide järele, milles selgitatakse muudetud tuumaohutuse direktiivi ja siseriiklike ülevõtmismeetmete vastavate osade vahekorda.

- **Varasemad siseriiklikud õigusaktid**

Mõnes liikmesriigis on juba olemas õigusaktid teatavate käesolevas ettepanekus käsitletavate muudatuste valdkonnas. Muudetud direktiivi ülevõtmine kujutab seega tõenäoliselt olemasolevate siseriiklike õigusaktide ja uute õigusaktide kogumit. Sellises olukorras oleks vaja kaasnevaid selgitavaid dokumente, millega antakse selge ja terviklik ülevaade ülevõtmisest.

- **Raamdirektiiv**

Kavandatud muudatustega ei muudeta põhilist tuumaohutuse direktiivi „raamistikku”. Muudetud direktiiv sisaldab endiselt nii üldisi põhimõtteid ja nõudeid.

Komisjoni jaoks on siseriiklikusse õigusesse ülevõtmise ja rakendamise järelevalve seisukohast tähtis teada, milliste riiklike sätetega on üle võetud muudetud direktiivis sätestatud üldised põhimõtted ja nõuded. Näiteks sisalduvad ettepanekus üldised ohutuseesmärgid ja -nõuded kõikide tuumaseadmetüüpide kohta. Kõnealuste uute ohutuseesmärkide ja -nõuete väga laia reguleerimisala tõttu on äärmiselt tähtis nii komisjonile kui ka üldsusele, et oleks võimalik välja selgitada, kuidas need on üle võetud riigi tasandil.

PROPORTSIONAALSUSE PÕHIMÕTE

Selgitavate dokumentide esitamise nõue võib tekitada täiendavat halduskoormust liikmesriikidele. Selline koormus ei ole aga ebaproportsionaalne, pidades silmas muudetud tuumaohutuse direktiivi eesmäärke ja selle teema keerukust. Lisaks peab komisjonil olema võimalik tõhusalt kontrollida, kas ülevõtmine on nõuetekohane. Tõhusaks kontrollimiseks ei ole lihtsamaid meetmeid, arvestades liikmesriikide tasandil toimuva ülevõtmise keerukust, sest võib osutuda vajalikuks muuta õigusakte või vastu võtta uusi õigusakte. Samuti tuleb märkida, et teatavad liikmesriigid on juba teatanud komisjonile kasulikest selgitavatest dokumentidest, milles käsitletakse kehtivate Euratomi õigusaktide (nagu praeguse tuumaohutuse direktiivi või muude õigusaktide) siseriiklikusse õigusesse ülevõtmist.

Ettepanek:

NÕUKOGU DIREKTIIV

millega muudetakse direktiivi 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, eriti selle artikleid 31 ja 32, võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut, mis on koostatud pärast arvamuse saamist eksperdirühmalt, kelle teadus- ja tehnikakomitee on määranud liikmesriikide teadusekspertide hulgast,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu („Euratomy asutamisleping”) artikli 2 punktis b on ette nähtud ühtsete ohutusnormide kehtestamine töötajate ja kogu elanikkonna tervise kaitseks.
- (2) Euratomy asutamislepingu artiklis 30 on sätestatud, et Euroopa Aatomienergiaühenduse („ühendus”) piires kehtestatakse põhistandardid töötajate ja kogu elanikkonna tervise kaitseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest.
- (3) Nõukogu 13. mai 1996. aasta direktiiviga 96/29/Euratom (millega sätestatakse põhilised ohutusnormid töötajate ja muu elanikkonna tervise kaitsmiseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest)¹ on kehtestatud põhilised ohutusnormid. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse kiirguskaitse nõuded, sh kiirgustegevuse õigustatus, optimeerimine ja doosi piirmäärad elanikkonnale ja kiirgusega kokkupuutuvatele töötajatele. Direktiivis täpsustatakse kiirgusdoosi kontrollimise nõuded elanikkonna jaoks ja töötajatele nii tavapärase töö kui ka hädaolukorras tegutsemise korral. Direktiivi 96/29/Euratom sätteid on täiendatud konkreetsemate õigusaktidega.
- (4) Euroopa Kohus on sedastanud oma kohtupraktikas,² et tuumaohutuse konventsiooniga³ hõlmatud valdkondades jagab ühendus pädevust koos liikmesriikidega.
- (5) Nõukogu 25. juuni 2009. aasta direktiivis nr 2009/71/Euratom (millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik)⁴ on määratud kindlaks liikmesriikide kohustused kehtestada tuumaohutuse riiklik raamistik ja tagada selle toimimine. Direktiiviga on ühenduse õigusesse üle võetud nõuded, mis tulenevad peamisest rahvusvahelistest instrumentidest – tuumaohutuse konventsioonist⁵ ja

¹ EÜT L 159, 29.6.1996, lk 1.

² C-187/87 (1988 ECR lk 5013), C-376/90 (1992 ECR I-6153) ja C-29/99 (2002 ECR I-11221).

³ ELT L 172, 6.5.2004, lk 7.

⁴ ELT L 172, 2.7.2009, lk 18.

⁵ EÜT L 318, 11.12.1999, lk 20.

Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA) ohutuse põhialustest⁶. Tähtaeg, mil liikmesriikidel tuli jõustada ning teatada komisjonile seadused, määrused ja haldusmenetlused direktiivi 2009/71/Euratom ülevõtmiseks, oli 22. juuli 2011.

- (6) Nõukogu 19. juuli 2011. aasta direktiivis 2011/70/Euratom, millega luuakse ühenduse raamistik kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete vastutustundlikuks ja ohutuks käitlemiseks,⁷ on liikmesriikidele seatud kohustus luua kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise riiklik raamistik ja tagada selle toimimine.
- (7) Nõukogu 8. mai 2007. aasta järeldustes tuumaohutuse ning kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete ohutu käitlemise kohta⁸ on rõhutatud, et „tuumaohutuse eest vastutavad riigid ning vastavaid meetmeid võetakse vajaduse korral ELi raamistikus. Ohutusmeetmete ning tuumarajatiste järelevalve üle otsustamine on eranditult käitajate ja riigiasutuste pädevuses”.
- (8) Pärast seda, kui nõukogu kutsus üles oma eespool mainitud 8. mai 2007. aasta järeldustes asutama ELi tasandi kõrgetasemeline töörühm, asutati komisjoni 17. juuli 2007. aasta otsusega 2007/530/Euratom (millega moodustatakse tuumaohutuse ja tuumajäätmete käitlemise kõrgetasemeline Euroopa töörühm) tuumaohutust reguleerivate asutuste Euroopa töörühm (ENSREG),⁹ et aidata kaasa ühenduse eesmärkide saavutamisele tuumaohutuse valdkonnas.
- (9) Jaapanis Fukushimas 2011. aastal toimunud tuumaõnnetus tõi kogu maailmas uuesti poliitilise tähelepanu keskmesse vajaduse vähendada tuumaohutust ja tagada kõrge tuumaohutuse tase. Vastavalt 2011. aasta märtsis toimunud Euroopa Ülemkogu¹⁰ mandaadile käivitas Euroopa Komisjon koos tuumaohutust reguleerivate asutuste Euroopa töörühmaga (ENSREG) ulatusliku kogu ELi haarava tuumaelektrijaamade ohutuse ja vastupidavuse hindamise (edaspidi „vastupidavushindamine”). Hindamine tõi välja mitu soovitusi, mida võiks kasutada osavõtvate riikide ohutusmeetmete ja tööstuslikes tavade parandamiseks¹¹.
- (10) Euroopa Ülemkogu volitas komisjoni läbi vaatama olemasolevat tuumaseadmete ohutuse alast õiguslikku ja reguleerivat raamistikku ja soovutama, milliseid parandusi tuleks teha. Veel rõhutas Euroopa Ülemkogu, et ELis tuleks rakendada rangeimaid tuumaohutuse norme ja neid pidevalt täiustada.
- (11) Komisjon on lisanud õigusaktide parandamise võimaluste kohta esialgsed seisukohad 24. novembri 2011. aasta teatistes Euroopa Liidu tuumajaamade ohutuse ja nendega seotud riskide ulatusliku hindamise (vastupidavustestid) vahearuande kohta¹².
- (12) Konsulteerimise ja dialoogi pidamise üldpõhimõtete kohaselt korraldas komisjon ajavahemikus detsembrist 2011 veebruarini 2012 internetis avaliku arutelu, mille eesmärk oli koguda arvamusi selle kohta, millistes valdkondades saaks ühenduse tuumaohutuse raamistikku tõhustada.
- (13) Komisjon määratles mitu valdkonda, mille osas muudetakse praegust direktiivi 2009/71/Euratom, nagu on esitatud komisjoni 4. oktoobri 2012. aasta teatistes

⁶ IAEA ohutuse põhialused: ohutuse aluspõhimõtted, IAEA Safety Standard Series nr SF-1 (2006).

⁷ ELT L 199, 2.8.2011, lk 48.

⁸ COREPER on selle vastu võtnud 25. aprillil 2007 (dokumendi viide 8784/07) ning majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu 8. mail 2007.

⁹ ELT L 195, 27.7.2007, lk 44.

¹⁰ Euroopa Ülemkogu, EUCO 10/1/11

¹¹ ENSREG Peer review Report – Stress Tests performed on European nuclear power plants, 25. aprill 2012.

¹² KOM(2011) 784 lõplik.

nõukogule ja Euroopa Parlamendile Euroopa Liidu tuumaelektrijaamade riskide ja ohutuse igakülgse hindamise (nn vastupidavustestide) ja sellega seotud meetmete kohta¹³.

- (14) Parandamist vajavate asjaomaste valdkondade kindlakstegemisel võttis komisjon arvesse Euroopas ja rahvusvahelisel tasandil tehtud tehnilisi edusamme, vastupidavushindamisest saadud kogemusi ja tulemusi, Fukushima tuumaõnnetuse kohta koostatud aruannetes esitatud järeldusi, avalike arutelude käigus esitatud arvamusi selle kohta, millistes valdkondades tõhustada ühenduse õigusraamistikku, sidusrühmade seisukohti, sealhulgas riiklikelt pädevatelt reguleerivatelt asutustelt, tööstusharult ja kodanikuühiskonna esindajailt laekunud seisukohti ning liikmesriikide ülevõtmismeetmete eelhindamise tulemusi.
- (15) Tugev ja sõltumatu pädev reguleeriv asutus on oluline tegur Euroopa tuumaohutuse õigusraamistiku seisukohalt. Selle sõltumatus ja volituste täitmise erapooletus ja läbipaistvus on olulised tuumaohutuse kõrge taseme tagamisel. Objektiivsed reguleerivad otsused tuleb teha ja jõustamise meetmed võtta ilma ohutust kahjustava välise mõju ja surveta, mida võivad avaldada poliitilised, majanduslikud ja ühiskondlikud muutused, valitsusasutused, avalik- ja eraõiguslikud üksused. Fukushima õnnetus näitas, milliseid tagajärgi võib kaasa tuua vähene sõltumatus. Direktiivi 2009/71/Euratom sätteid pädeva reguleeriva asutuse funktsioonide eraldamise kohta tuleb tugevdada, et tagada reguleerivate asutuste tegelik sõltumatus ja neile pandud ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks vajalike vahendite ja pädevuse olemasolu. Reguleerival asutusel peaksid olema piisavad õiguslikud volitused, piisav personal ja piisavad rahalised vahendid talle määratud kohustuste nõuetekohaseks täitmiseks. Tugevdatud nõuded, mille eesmärk on tagada sõltumatus reguleerivate ülesannete täitmisel, ei tohiks aga piirata tihedat koostööd, kui see on vajalik, teiste asjaomaste riiklike asutustega ega takistada reguleerivate ülesannete ja –kohustustega mitteseotud poliitiliste üldsuuniste järgimist, kui valitsus on sellised suunised andnud.
- (16) Reguleeriva asutuse sõltumatus otsuste tegemisel sõltub ka töötajate pädevusest. Seega peab reguleeriv asutus võtma tööle töötajad, kellel on vajalik erialane ettevalmistus, kogemused ja teadmised, et asutus suudaks täita oma ülesandeid ja kohustusi. Arvestades tuumatööstuse eripära ning vajalike teadmiste ja oskustega isikute vähesust, mistõttu võib tuumatööstusesse tööle sattuda juhtivtöötajaid reguleerivatest asutustest ja vastupidi, tuleks pöörata tähelepanu huvide konflikti ärahoidmisele. Lisaks sellele tuleb tagada, et ei esineks huvide konflikti selliste asutuste puhul, kes pakuvad reguleerivatele asutustele nõu või teenuseid.
- (17) Tuumaseadmete tuumaohutust mõjutada võivate taristuprojektide käivitamisel tuleks rakendada asjakohaseid riiklikke mehhanisme, mis on ette nähtud riiklike reguleerivate asutuste ja üldsusega konsulteerimiseks, ning vastavaid arvamusi tuleks hoolikalt arvesse võtta.
- (18) Direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta¹⁴ on asjakohane tuumaseadmete puhul. Kõnealuses direktiivis on sätestatud, et liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed, tagamaks, et enne teostusloa andmist hinnatakse nende projektide keskkonnamõju, mis muu hulgas oma olemuse, mahu või asukoha tõttu võivad oluliselt mõjutada keskkonda. Sellega seoses on see vahend,

¹³ COM(2012) 571 (final).

¹⁴ ELT L 26, 28.1.2012, lk 1– direktiivi 85/337/EMÜ (teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta) kodifitseeritud versioon, muudetud

millega tagatakse, et tuumaseadmete lubade menetlemisel võetakse arvesse keskkonnavalaseid küsimusi .

- (19) Käesoleva direktiivi kohaselt tehtavad hinnangud ei piira asjakohast keskkonnamõju hindamist.
- (20) Selliste tuumaseadmete puhul, mille keskkonnamõju hindamise kohustus tuleneb samaaegselt käesolevast direktiivist ja teistest liidu õigusaktidest, võivad liikmesriigid kasutada kooskõlastatud või ühist menetlust, mis vastab asjaomaste liidu õigusaktide nõuetele.
- (21) Tuumaõnnetuse tagajärjed võivad ületada riigipiire, sellepärast on tähtis edendada koostööd, kooskõlastamist ja teabevahetust naaberriikide ja sama piirkonna riikide reguleerivate asutuste vahel, sõltumata sellest, kas neis riikides on tuumaseadmeid. Sellega seoses peaksid liikmesriigid tagama, et oleks kehtestatud asjakohane kord, et edendada sellist koostööd piiriülese mõjuga tuumaohutuse küsimustes, sealhulgas kolmandate riikidega. Tuleb püüda saavutada koostoime liidu kodanikukaitsega,¹⁵ et toetada, koordineerida ja täiendada liikmesriikide kodanikukaitsealaseid meetmeid, parandades loodusõnnetuste ja inimtegevuse tagajärjel toimuvate õnnetuste vältimise, nendeks valmisoleku ja õnnetuste korral tegutsemise kavade tulemuslikkust.
- (22) Selleks et vajalikke oskusi omandataks ning saavutataks piisav pädevus ja et see säiliks, peaksid kõik asjaosalised hoolitsema selle eest, et kõik töötajad (sealhulgas alltöövõtjad), kelle ülesanded on seotud tuumaseadmete tuumaohutusega ja kohapeal hädaolukorraks valmisoleku ja hädaolukorras tegutsemisega, täiendaksid pidevalt oma teadmisi. Seda saab saavutada koolitusprogrammide ja koolituskavade väljatöötamise, korrapärase läbivaatamise ja ajakohastamisega ning koolituseks vajalike eelarveeraldiste olemasoluga.
- (23) Teine Fukushima tuumaõnnetusest saadud tähtis õppetund on see, et tuumaohutuse küsimustes tuleb suurendada läbipaistvust. Läbipaistvus on samuti oluline vahend, et edendada sõltumatust reguleerivate asutuste otsuste tegemisel. Seega tuleks direktiivi 2009/71/Euratom praegusi avalikkuse teavitamist käsitlevaid sätteid täpsustada, sätestades vähemalt, millist teavet peaks andma pädev reguleeriv asutus ja loa omaja ning millise aja jooksul. Sel eesmärgil näiteks tuleks määrata kindlaks vähemalt, millist teavet peaksid andma pädev reguleeriv asutus ja loa omaja oma laiemal läbipaistvuse strateegia raames. Teavet tuleks anda aegsasti, eelkõige tavapäratute juhtumite ja õnnetuste korral. Korrapärase ohutusülevaatuste ja rahvusvaheliste vastastikuste eksperdihindamiste tulemused tuleks ka avalikustada.
- (24) Käesoleva direktiivi läbipaistvuse nõuded on täienduseks olemasolevatele Euratomi õigusaktidele. Nõukogu 14. detsembri 1987. aasta otsusega 87/600/Euratom (ühenduse operatiivse teabevahetuse korra kohta kiirgushädaolukorra puhul)¹⁶ kohustatakse liikmesriike teavitama komisjoni ja teisi liikmesriike ning esitama neile teavet kiirgushädaolukorra puhul oma territooriumil, samal ajal tuleb nõukogu 27. novembri 1989. aasta direktiivi 89/618/Euratom¹⁷ kohaselt liikmesriikidel teavitada üldsust tervisekaitse meetmetest ja toimingutest, mida tuleb teha kiirgushädaolukorras, ning anda elanikkonnale, keda hädaolukord tõenäoliselt mõjutab, varakult ja pidevalt selle kohta teavet. Lisaks sellisel juhul antavale teabele peaksid liikmesriigid käesoleva direktiivi kohaselt ette nägema asjakohased läbipaistvuse meetmed, et tagada kiire

¹⁵ „Komisjoni ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Euroopa Liidu kodanikukaitse mehhanismi kohta”, COM(2011) 934 final

¹⁶ EÜT L 371, 30.12.1987, lk 76.

¹⁷ EÜT L 357, 7.12.1989, lk 31.

teavitamine ja andmete korrapärane ajakohastamine, et töötajad ja üldsus oleksid kursis kõigi tuumaseadmete ohutusega seotud juhtumitega, sealhulgas tavapäratute juhtumite ja õnnetuse tingimustes. Üldsusele tuleks anda võimalus aktiivselt osaleda tuumaseadmete loa andmise protsessis ja pädev reguleeriv asutus peaks sõltumatult andma ohutuse alast teavet, ilma et seda peaks eelnevalt era- või avalikliku isikuga kooskõlastama.

- (25) Direktiiviga 2009/71/Euratom on loodud õiguslikult siduv ühenduse raamistik, mis on tuumaohutuse seadusandliku, haldusliku ja korraldusliku süsteemi alus. See ei hõlma tuumaseadmete erinõudeid. Pidades silmas IAEA ja Lääne-Euroopa tuumaohutust reguleerivate asutuste ühenduse (edaspidi „WENRA”) tehnilisi edusamme ja muudest allikatest, sealhulgas vastupidavushindamisega ja Fukushima tuumaõnnetuse uurimisega saadud teavet, tuleks direktiivi 2009/71/Euratom muuta ja lisada ühenduse tuumaohutuse eesmärgid, mis hõlmavad kõiki olelusringi järke (tuumaseadme asukoha valik, tuumaseadme kavandamine, ehitamine, kasutuselevõtmine, käitamine, tegevuse lõpetamine).
- (26) Riske arvestavate meetoditega tuleks uurida, kui tõenäoline on, et üksikud sündmused sündmuste jadas võivad põhjustada või mõjutada õnnetuse teket, ning milliseid tagajärgi see võib tuua. Sel teel saadud teabe põhjal saab uurida tuumaseadme kavandi ja käitamise tugevaid ja nõrku tahke ning selle kaudu püstitada nõudeid ja juhtida järelevalve tähelepanu sellele, mis tooks tuumaseadme ohutuse seisukohast kõige rohkem kasu. Viimaste aastakümnete jooksul on investeeritud märkimisväärsed vahendeid, et arendada tuumaohutuse tõenäosusepõhist ohutuse hindamist, eriti tuumajaamade ja teadusuuringuteks kasutatavate reaktorite puhul ning nüüd on kogu maailmas võimalik loa omajatel ja pädevatel reguleerivatel asutustel kasutada saadud teavet, et riskiteadlikult parandada tuumaseadmete ohutust ning seadmeid kõige tõhusamalt käitada.
- (27) Tuumaseadme ohutusega seotud konstruktsioonide, süsteemide ja osade vananemine, eriti raskesti vahetatavate osade, nagu surveanumate rabadaks muutumine, seab loomuliku piiri seadme edasisele kasutamisele. Nii ohutuse kui ka majanduslikkuse seisukohalt on tööea piir tavaliselt 40 aastat pärast ärilise kasutamise alustamist, seetõttu peaksid liikmesriigid tagama, et olemasolevate tuumaelektrijaamade kasutusea pikendamine ei tooks töötajatele ja üldsusele kaasa ohu suurenemist. Sellepärast tuleks direktiivi 2009/71/Euratom muuta, et sinna lisada uued ühenduse ohutusala eesmärgid, mida reguleerivad asutused ja loa omajad peavad silmas pidama tuumaelektrijaamade kasutusea pikendamisel.
- (28) Uute reaktorite projektide korral on loomulik oodata seda, et seadme kavandamisel võetaks arvesse selliseid tahke, mida eelmiste põlvkondade reaktorite puhul ei olnud võimalik. Projekteerimistingimuste laiendamine tähendab seda, et võetakse arvesse selliste õnnetuste tingimusi, mis ei kuulu projekteerimistingimustesse, kuid millega arvestatakse seadme kavandamisel parima olemasoleva hindamismetoodika järgi, et radioaktiivne pihkumine jääks vastuvõetavatesse piiridesse. Projekteerimistingimuste laiendamisel tuleb võtta arvesse tõsiste õnnetusjuhtumite tingimusi.
- (29) Mitmekordse kaitse põhimõtet kasutatakse tuumaseadmega seotud korralduslike, käitumuslike ja projekteerimistoimingute puhul, tagamaks, et tuumaseadme ohutusega seotud tegevust võetaks arvesse mitmel sõltumatul tasandil, nii et kui ühel toimingul tekiks tõrge, siis see avastataks ja korvataks asjakohaste meetmete abil. Iga tasandi sõltumatu toimivus on oluline tahk mitmekordse kaitse põhimõttes õnnetusjuhtumite ärahoidmiseks ja tagajärgede leevendamiseks.

- (30) Pärast Three Mile Islandi ja Tšernobõli tuumaõnnetust on Fukushima tuumaõnnetus taas näidanud, kui tähtis on kaitsekest, mis on viimane tõke inimeste ja keskkonna kaitseks õnnetusjuhtumi korral tekkiva radioaktiivse pihkumise eest. Seepärast peaks uue tuumareaktori ja teadusreaktori loa hankija näitama, et kavandi kohaselt reaktori südamikus tekkiva rikke korral selle tegelik mõju kaitsekestast väljapoole ei pääse, st ta peab tõestama, et radioaktiivne pihkumine kaitsekestast välja on füüsiliselt võimatu või võib seda suure usaldusväärusega pidada äärmiselt ebatõenäoliseks.
- (31) Direktiivis 2009/71/Euratom ei leidu meetmeid kohapealseks valmisolekuks ja tegutsemiseks hädaolukorras, mis on aga, nagu Fukushima tuumaõnnetus näitas, äärmiselt oluline tuumaõnnetuse tagajärgede pehmendamiseks. Nõukogu direktiiviga 96/29/Euratom on ette nähtud, et kiirgusõnnetuse puhul on vaja korraldada asjakohaste meetmete võtmine, et peatada radionukliidide pihkumine või et seda vähendada ning hinnata õnnetuse tagajärgi ja võetud meetmete tõhusust ja salvestada vastavad andmed. Ka tuleks määrata kindlaks meetmed keskkonna ja elanikkonna kaitseks ja olukorra jälgimiseks. Kohapeal hädaolukorras valmisoleku ja tegutsemise kohta on vaja täpsemaid juhiseid, mille järgi hinnata olukorda, mis võiks nõuda kaitsemeetmete võtmist, ning oleks vaja organisatsioonilist struktuuri, et kooskõlastada asjaomaste üksuste tegutsemist, ning tagada piisavate vahendite olemasolu, kui tekib vajadus äärmuslikel juhtudel kaitsemeetmeid võtta.
- (32) Vastupidavushindamised on näidanud, et kõikide tuumaohutuse eest vastutavate asjaosaliste tõhusatel koostöö- ja kooskõlastamismehhanismidel on otsustav tähtsus. Vastastikused eksperdihindamised on osutunud heaks vahendiks usalduse loomisel, et omandada kogemusi ja neid vahetada ning tagada rangete tuumaohutuse normide järgimine. Direktiivi 2009/71/Euratom sätete reguleerimisala piirdub üksnes liikmesriikide enesehindamisega ja vastastikuste eksperdihindamistega, mis keskenduvad õiguslikule, regulatiivsele ja haldustaristule, ja seega tuleks direktiivi laiendada ka tuumaseadmetele keskenduvate vastastikuste eksperdihindamistele.
- (33) Käesoleva direktiiviga kehtestatakse uued sätted, mis käsitlevad enesehindamist ja vastastikuseid eksperdihindamisi ning põhinevad teatavatel valitud tuumaohutuse valdkondadel, mis hõlmavad kogu tuumaseadmete olelusingi. Rahvusvahelisel tasandil on juba saadud kogemusi tuumaelektrijaamade vastastikuste eksperdihindamiste valdkonnas. ELi tasandil näitab vastupidavushindamistest saadud kogemus, kui suur tähtsus on kooskõlastatud tegevusel ELi tuumaelektrijaamade ohutuse hindamisel ja läbivaatamisel. Siin tuleks võtta kasutusele sarnane mehhanism, mis põhineb liikmesriikide reguleerivate asutuste ja komisjoni koostööl. Seetõttu võiksid reguleerivad asutused, kes täidavad koordineerimisülesandeid selliste eksperdirühmade nagu ENSREGi raames, osaleda oma teadmistega asjakohaste ohutusküsimuste määratlemises ja vastastikuste eksperdihindamiste tegemises. Kui liikmesriigid ei suuda ühiselt valida ühtegi teemat, peab vastastikuste eksperdihindamiste teemad valima komisjon. Teiste sidusrühmade, nagu tehnilise abi organisatsioonide, rahvusvaheliste vaatlejate ja valitsusväliste organisatsioonide osalemine võiks tuua lisaväärtust vastastikustele eksperdihindamistele.
- (34) Et tagada vastastikuste eksperdihindamiste rangus ja objektiivsus, peaksid liikmesriigid võimaldama kooskõlas julgeolekukontrollimenetlustega juurdepääsu kogu vajalikule teabele nii töötajatele kui ka asjaomastele tuumaseadmetele.
- (35) Et tagada vastastikuste eksperdihindamiste tulemuste nõuetekohane rakendamine, tuleks välja töötada asjakohased järeelmeetmed. Vastastikused eksperdihindamised peaksid aitama parandada konkreetsete tuumaseadmete ohutust ning aitama välja

töötada üldisi tehnilisi ohutusalasid soovitusi ja suuniseid, mis kehtiksid kogu Euroopa Liidus.

- (36) Kui komisjon teeb kindlaks, et vastastikuse eksperdihindamise tehniliste soovitude täitmisel ilmneb olulisi lahknevusi või viivitust, palub komisjon puudustega mitteseotud liikmesriigi pädevat asutust teha kontrollkäik, mille eesmärk on saada täielik pilti olukorrast, ning teatada asjaomasele liikmesriigile, milliseid meetmeid tuleks võtta ilmnenu puuduste kõrvaldamiseks.
- (37) Käesolevas direktiivis esitatud uued vastastikuse eksperdihindamise sätted ei piira menetluse sätteid, kui liikmesriik ei täida Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 258, 259 ja 260 sätestatud asutamislepingute järgseid kohustusi.
- (38) Vastastikuste eksperdihindamiste tegemise tihedus ning käesoleva direktiivi kohane aruandlus tuleks viia vastavusse tuumaohutuse konventsiooni vastavate läbivaatamise ja aruandluse vahemikega.
- (39) Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega sõltub käesoleva direktiivi 2. peatüki 2. jao „Erikohustused” sätete kohaldatavus teatavas liikmesriigis paiknevate tuumaseadmete tüübist. Seega peaksid nende sätete rakendamisel oma õigusaktides liikmesriigid võtma arvesse konkreetseid riske, mis on seotud kavandatavate või töötavate teatavat tüüpi tuumaseadmetega. Eelkõige puudutab proportsionaalsuse põhimõte selliseid liikmesriike, kus on tuumajäätmete ja radioaktiivsete materjalide kogus väike, nt kui tegemist on väikeste teadustööks kasutatavate reaktoritega, millega seotud tõsistes õnnetustes ei teki tagajärgi, mille ulatus oleks võrreldav tuumaelektrijaamade õnnetuste tagajärgedega.
- (40) Käesoleva direktiivi sätteid, mis on oma olemuselt seotud tuumaseadmete olemasoluga, nt loa omaja kohustustega seotud sätteid, uusi tuumaseadmete konkreetseid nõudeid ja kohapealse hädaolukorrale valmisoleku ja tegutsemise sätteid ei kohaldata selliste liikmesriikide suhtes, kus ei ole tuumaseadmeid käesoleva direktiivi tähenduses. Need liikmesriigid ei pea oma õigusesse üle võtma ja rakendama nõuet määrata karistusi neile, kes ei täida käesoleva direktiivi nõudeid. Käesoleva direktiivi teisi sätteid tuleks üle võtta ja rakendada proportsionaalselt vastavalt iga riigi oludele ja võttes arvesse asjaolu, et nimetatud liikmesriikidel ei ole tuumaseadmeid, kuid tagades, et valitsus ja pädevad asutused osutaksid tuumaohutusele asjakohast tähelepanu.
- (41) Vastavalt direktiivile 2009/71/Euratom peavad liikmesriigid kehtestama tuumaseadmete tuumaohutuse riikliku õigusliku, reguleeriva ja korraldusliku raamistiku (edaspidi „riiklik raamistik”) ja tagama selle toimimise. Liikmesriikide pädevusse jääb selle otsustamine, kuidas tuumaohutuse nõuete sätted vastu võetakse ning millise vahendi abil neid kohaldatakse.
- (42) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise avaldusega selgitavate dokumentide kohta kohustuvad liikmesriigid lisama põhjendatud juhtudel ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi sätete ja ülevõtvate riiklike meetmete vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et kõnealuste dokumentide edastamine on põhjendatud,
- (43) Seepärast tuleks direktiivi 2009/71/EÜ vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 2009/71/Euratom muudetakse järgmiselt.

(1) 1. peatüki pealkiri asendatakse järgmisega:

„EESMÄRGID, REGULEERIMISALA JA MÕISTED”.

(2) Artiklisse 1 lisatakse järgmine punkt c:

„(c) tagada, et liikmesriigid kehtestaksid asjakohased riiklikud meetmed, et tuumaseadmete kavandamine, asukoha valik, projekteerimine, ehitamine, kasutusse võtmine, käitamine ja tegevuse lõpetamine toimuks nii, et ei tekiks lubamatut radioaktiivset pihkumist.”

(3) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

(a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõigi tsiviilotstarbeliste tuumaseadmete suhtes, mida käitatakse artikli 3 lõikes 4 määratletud loa alusel, ning kõigi kõnealuse loaga hõlmatud järkude puhul.”;

(b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Käesoleva direktiiviga täiendatakse Euratomi asutamislepingu artiklis 30 osutatud tuumaseadmete tuumaohutuse põhistandardeid, piiramata ühenduse selliste kehtivate õigusaktide kohaldamist, mille eesmärk on kaitsta töötajate ja muu elanikkonna tervist ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest, ja eriti kohaldada direktiivi 96/29/Euratom.”.

(4) Artiklit 3 täiendatakse lõigetega 6 kuni 17 järgmiselt:

"6. „mitmekordne kaitse” – mitmejärguline kaitseseadmete ja -menetluste kogum, millega välditakse ettearvatavate käitamisjuhtumite laienemist ning tagatakse kiirgusallika ja radioaktiivse materjali ümber töötajate, elanikkonna, pinnase, õhu, vee ja mulla kaitseks paigutatavate füüsiliste tõkete toimivus tööolukorras ning teatavate tõkete puhul nende toimivus õnnetusjuhtumite korral;

7. „tavapäratu juhtum” – ettekatsetamata juhtum, mille tagajärjed või tekkida võivad tagajärjed ei ole kaitse või tuumaohutuse seisukohast tähtsusetud;

8. „õnnetus” – igasugune ettenägematu juhtum, sealhulgas käitamisvigade, seadmete rikete ja muude probleemide tõttu tekkinud juhtum, mille tagajärjed või tekkida võivad tagajärjed ei ole kaitse või tuumaohutuses seisukohast tähtsusetud;

9. „varajane pihkumine” – olukord, mis nõuaks erakorraliste meetmete võtmist väljaspool, kuid selliste meetmete rakendamiseks ei ole piisavalt aega;

10. „ulatuslik pihkumine” – olukord, mis nõuaks üldsuse kaitseks selliste meetmete võtmist, mida ei ole võimalik ajas ega ruumis piirata;

11. „praktiliselt võimatu” – olukord, mille teke on füüsiliselt võimatu või võib seda suure usaldusväärsusega pidada äärmiselt ebatõenäoliseks;

12. „põhimõtteliselt võimalik” – lisaks hea inseneritava järgimisele tuleks tuumaelektrijaama kavandamisel, kasutusele võtmisel, käitamisel ja selle tegevuse lõpetamisel üritada leida veel meetmeid ohutuse suurendamiseks ohtude

vähendamiseks ning neid meetmeid tuleks rakendada, välja arvatud juhul, kui on võimalik näidata nende ebalproportsionaalsust võrreldes saavutatava ohutusega;

13. „projekteerimistingimused” – tingimused ja juhtumid, mida tuleb kindlasti arvesse võtta seadme projekteerimisele kehtestatud kriteeriumide kohaselt, et ohutussüsteemide kavapärase töö korral tuleks seade selliste tingimuste ja olude korral toime, ületamata lubatud piirnorme;

14. „projekteerimisel arvessevõetav õnnetus” – õnnetuse tingimused, millega toimetulekuks vastavalt kehtestatud tingimustele on seade projekteeritud ja mille korral kütusega ja radioaktiivse pihkumisega seotud kahjustused jäävad normi piiresse;

15. „projekteerimisel mitteamvestatav õnnetus” – õnnetus, mis võib juhtuda, kuid mida ei võeta projekteerimisel täies ulatuses arvesse, sest seda peetakse liiga vähetõenäoliseks;

16. „laiendatud projekteerimistingimuste analüüs” – tehnilise otsuse, deterministliku hinnangu ja tõenäosusliku hinnangu alusel väljatöötatud projekteerimise laiendatud tingimused, mille eesmärk on suurendada tuumaelektrijaama ohutust vastupidavuse tugevdamisega, et ei tekiks ebasoovitavat kiirgusmõju, et õnnetus ei oleks rängem kui projekteerimisel arvessevõetav õnnetus ega põhjustaks täiendavaid probleeme. Laiendatud projekteerimistingimusi kasutatakse selleks, et uurida täiendavaid õnnetuskavandeid projekteerimise käigus ja kavandada praktilisi teid selliste õnnetuste ärahoidmiseks või õnnetuste mõju vähendamiseks õnnetuse juhtumise korral.

17. „korrapärane ohutusülevaatus” – olemasoleva seadme ohutuse korduv süstemaatiline ümberhindamine, mida tehakse korrapäraste ajavahemike järel, et uurida vananemisest, muudatustest, käitamiskogemustest, tehnika arengust ja asukohast tulenevat kogumõju eesmärgiga tagada seadme kõrgetasemeline ohutus kogu seadme olemusringi kestel.”

- (5) 2. peatükis lisatakse pärast pealkirja „KOHUSTUSED” järgmine pealkiri:

„1. JAGU

Üldised kohustused”

- (6) Artikli 4 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

- (a) sissejuhatav osa asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid kehtestavad tuumaseadmete ohutuse tagamiseks riikliku õigusliku, reguleeriva ja korraldusliku raamistiku (edaspidi „riiklik raamistik”), mille abil määratakse kindlaks asjaomaste riiklike asutuste vastutus ja koordineeritakse nende vahelist tööd, ning tagavad selle raamistiku toimimise. Riiklikus raamistikus sätestatakse eelkõige:”;

- (b) punkt a asendatakse järgmisega:

„a) riiklikud tuumaohutustoimingud, mis hõlmavad artikli 3 lõikes 4 osutatud tuumaseadmete olemusringi kõiki järke;”;

- (c) punkt b asendatakse järgmisega:

„b) tuumaseadmetele lubade andmise süsteem ja tuumaseadmete loata käitamise keelamise süsteem;”;

- (d) punkt c asendatakse järgmisega:

„c) tuumaohutuse kontrollimise süsteem;”.

(7) artikli 5 lõiked 2 ja 3 asendatakse järgmiselt:

„2. Liikmesriigid tagavad, et pädev reguleeriv asutus toimib sõltumatult igasugusest lubamatust mõjust oma otsuste tegemisel, eelkõige lõikes 3 sätestatud reguleerimisülesannete täitmisel, ning tagab, et ohutus ei oleks allutatud poliitilistele, majanduslikele ja ühiskondlikele huvidele. Sel eesmärgil tagavad liikmesriigid, et riikliku raamistikuga nõutaks, et:

a) pädev reguleeriv asutus oleks funktsionaalselt eraldatud muudest ava- ja eraõiguslikest üksustest, kes on seotud tuumaenergia edendamise, kasutamise või elektrienergia tootmisega;

b) pädev reguleeriv asutus ei küsiks reguleerivate ülesannete täitmisel nõu ega võtaks vastu juhiseid üheltki muult tuumaenergia edendamise, kasutamise või elektrienergia tootmisega seotud ava- ja eraõiguslikult üksuselt;

c) pädev reguleeriv asutus teeks reguleerivaid otsuseid objektiivsete ja kontrollitavate ohutuskriteeriumide põhjal;

d) pädeval reguleerival asutusel oleksid oma eelarveeraldised ja et ta oleks oma eelarve kasutamisel sõltumatu. Riiklikus raamistikus tuleb täpselt määratleda rahastamise mehhanism ja eelarveeraldiste tegemine;

e) pädeval reguleerival asutusel oleks vajalik arv nõutava ettevalmistusega, kogenud ja nõutavate teadmistega töötajaid;

f) pädev reguleeriv asutus kehtestaks menetlused ja kriteeriumid töötajate ametisse nimetamiseks ja ametist vabastamiseks ning huvide konfliktide vältimiseks ja lahendamiseks;

g) pädev reguleeriv asutus esitaks artikli 8 lõike 2 kohaselt ohutusteavet, ilma et teavet oleks muud ava- ja eraõiguslikud üksused läbi vaadanud või muutnud.

3. Liikmesriigid tagavad, et pädeval reguleerival asutusel on volitused, mis on vajalikud artikli 4 lõikes 1 kirjeldatud riikliku raamistiku kohaste kohustuste täitmiseks, pidades esmatähtsaks ohutust. Sel eesmärgil tagavad liikmesriigid, et riikliku raamistikuga oleks tagatud järgmiste reguleerivate ülesannete täitmine:

a) määratleda riiklikud tuumaohutuse nõuded;

b) nõuda loa omajalt riiklike tuumaohutuse nõuete ja asjaomase loaga kehtestatud tingimuste täitmist;

c) nõuda kõnealuste nõuete ja tingimuste, sealhulgas artikli 6 lõigetes 2–5 ja artiklites 8a–8d sätestatud nõuete täitmise tõendamist;

d) kontrollida nõuete ja tingimuste täitmist, kasutades selleks reguleerivaid hindamisi ja kontrollkäike;

e) võtta jõustamismeetmeid, sealhulgas tuumaseadme käitamise peatamine artikli 4 lõikes 1 osutatud riiklikus raamistikus sätestatud tingimustel.”;

(8) Artiklit 6 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et riikliku raamistikuga nähakse ette, et loa omajal oleks esmavastutus tuumaseadme tuumaohutuse eest. Seda vastutust ei saa delegeerida.”;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad, et kehtestatud riikliku raamistikuga kohustatakse loa omajaid pädeva reguleeriva asutuse järelevalvel korrapäraselt hindama, kontrollima ja mõistlikult saavutataval määral pidevalt täiustama oma tuumaseadmete tuumaohutust, tehes seda süstemaatiliselt ja kontrollitaval viisil.”;

c) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Lõikes 2 osutatud hindamise käigus tuleb põhjaliku hindamisega ühtlasi tõendada, et õnnetuste ärahoidmiseks ja õnnetuste tagajärgede leevendamiseks on kehtestatud meetmed, sealhulgas tuleb tõendada, et on olemas piisavad mitmekordsed meetmed ja loa omajate korralduslikud meetmed, nii et töötajate ja elanikkonna tervist võiks ioniseeriv kiirgus hakata oluliselt mõjutama vaid meetmete tõrke puhul.”;

d) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Liikmesriigid tagavad, et kehtestatud riikliku raamistikuga nõutakse tegevusloa omanikelt, et nad kehtestaksid ja rakendaksid juhtimissüsteeme, milles on esmatähtsaks peetud tuumaohutust ning mida pädev reguleeriv asutus regulaarselt kontrollib.”;

e) lisatakse järgmine lõige 4a:

„4a. Liikmesriigid tagavad, et riikliku raamistikuga nõutakse, et loa taotlemisel peab taotleja üksikasjalikult tõendama ohutust. Tõendamise üksikasjalikkus ja ulatus peab olema vastavuses võimalike ohtude ulatuse ja laadiga. Pädev reguleeriv asutus vaatab selle läbi ja hindab täpselt määratletud menetluskorra alusel.”;

f) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Liikmesriigid tagavad, et riikliku raamistikuga nõutakse loa omajatelt piisavate rahaliste vahendite ja vajaliku ettevalmistuse, kogemuste ja oskustega tööjõu olemasolu, et täita käesoleva artikli lõigetes 1–4a ning käesoleva direktiivi artiklites 8a–8d sätestatud kohustusi seoses tuumaseadme ohutusega. Need kohustused kehtivad ka allhankijate töötajate kohta.”.

(9) Artiklid 7 ja 8 asendatakse järgmistega:

„Artikkel 7

Tuumaohutusosalased teadmised ja oskused

Liikmesriigid tagavad, et riikliku raamistikuga nõutakse kõigilt asjaosalistelt, et nad korraldaksid koolitust ja väljaõpet kõigile oma töötajatele, kelle vastutusalas on tuumaohutus, tuumaseadmed, kohapealne valmisolek ja hädaolukorras tegutsemine, et anda neile vastastikku tunnustatud tuumaohutusosalaseid teadmisi ja oskusi, neid säilitada ja ajakohastada.

Artikkel 8

Läbipaistvus

1. Liikmesriigid tagavad, et tuumaseadmete tuumaohutusega seotud ohtudest antakse ajakohastatud ja õigeaegset teavet töötajatele ja elanikkonnale, pöörates eriti tähelepanu seadmete läheduses elavatele inimestele.

Esimeses lõigus kehtestatud kohustus tähendab ka, et pädev reguleeriv asutus ja loa omajad arendavad, avalikustavad ja viivad ellu oma vastutusvaldkonna

läbipaistvusstrateegiat, mis hõlmab ka teavitamist tuumaseadme tavalises tööolukorras, vabatahtlikku nõupidamist töötajate ja üldsusega ning töötajate ja üldsuse teavitamist tavapäratute juhtumite ja õnnetuste korral.

2. Teavet avalikustatakse vastavalt asjaomastele riiklikele õigusaktidele ja rahvusvahelistele kohustustele ning tingimusel, et sellega ei kahjustata teisi esmajärgulisi huve (näiteks julgeolekut), mida on tunnustatud riiklike õigusaktide ja rahvusvaheliste kohustustega.

3. Liikmesriigid tagavad, et üldsusele antakse võimalus varakult ja tõhusalt osaleda tuumaseadmete lubade andmise menetluses kooskõlas asjakohaste liidu ja riiklike õigusaktide ja rahvusvaheliste kohustustega.”.

(10) Artikli 8 järel lisatakse järgmine 2. jagu:

„2. JAGU

Erikohustused

Artikkel 8a

Tuumaseadmete ohutuseesmärk

1. Liikmesriigid tagavad, et riikliku raamistikuga nõutakse, et tuumaelektrijaamade asukohad valitakse, tuumajaamad projekteeritakse, ehitatakse, võetakse kasutusele, käitatakse ja nende tegevus lõpetatakse nii, et:

- (a) radioaktiivse pihkumise võimalus hoitakse ära, kõrvaldades kõik õnnetuste jadad, mis põhjustaksid varajast või ulatuslikku pihkumist;
- (b) õnnetuste puhul, mida ei saa välistada projekteerimismeetmetega, hoitakse ära radioaktiivse pihkumise võimalus, nii et kaitsemeetmeid üldsuse kaitseks oleks vaja ainult piiratud alal ja piiratud ajavahemikus ning et selliste meetmete võtmiseks oleks piisavalt aega ning et selliste õnnetuste sagedus oleks võimalikult väike.

2. Liikmesriigid tagavad, et riikliku raamistikuga nõutakse, et lõikes 1 sätestatud eesmärgi kohaldataks olemasolevate tuumarajatiste suhtes mõistlikult saavutatavas ulatuses.

Artikkel 8b

Tuumaseadmete ohutuseesmärgi rakendamine

Selleks et saavutada artiklis 8a sätestatud ohutuseesmärk, tagavad liikmesriigid, et riikliku raamistikuga nõutakse, et tuumaelektrijaamad:

- a) paikneksid sellises kohas, et kui on võimalik, välditakse väliseid looduslikke ohtusid ja inimtegevusest põhjustatud ohtusid ja minimeeritakse nende mõju;
- b) projekteeritakse, ehitatakse, neid käitatakse ja nende tegevus lõpetatakse sel viisil, mis on kooskõlas mitmekordse kaitse põhimõtetega, nii et:
 - i) töötajate ja üldsuse kiirgusdoosid ei ületaks ettenähtud norme ning oleksid nii väikesed, kui võimalik ja mõistlik;
 - ii) tavapäratuid juhtumeid tekiks nii vähe, kui võimalik;

- iii) õnnetuse kontrolli alt väljumise võimalust vähendatakse, tugevdades tuumaseadme valmisolekut tõhusalt hallata tavapäratuid juhtumeid;
- iv) kahjulike tagajärgedega tavapäratute sündmuste ja projekteerimisel arvessevõetavate võimalike õnnetuste mõju leevendatakse ning seadmest väljapoole kiirgusmõju ei ulatuks või see oleks minimaalne;
- v) hoitaks ära, kui võimalik, väliseid looduslikke ohtusid ja inimtegevusest põhjustatud ohtusid ja nende mõju minimeeritaks.

Artikkel 8c

Tuumaseadmete asukoha kavandamise, projekteerimise, ehitamise, kasutuselevõtmise, tööhoidmise ja sulgemise meetodika

1. Liikmesriigid tagavad, et riikliku raamistikuga nõutakse, et loa omaja, kelle üle teeb järelevalvet pädev reguleeriv asutus:
 - (a) hindaks korrapäraselt, milline on tuumaseadme kiirgusmõju, mis avaldub töötajatele, üldsusele, õhule, veele ja pinnasele nii tavapärase töö kui ka õnnetuse tingimustes;
 - (b) korrapärasel ohutusülevaatusel määratleks, dokumenteeriks ja hindaks uuesti, vähemalt iga kümne aasta järel, tuumaseadme projekteerimistingimusi ning teeks projekteerimistingimuste laiendatud analüüsi, tagamaks, et rakendatakse kõiki mõistlikke parandusmeetmeid;
 - (c) tagaks, et projekteerimistingimuste laiendatud analüüs hõlmataks kõiki õnnetusi, juhtumeid ja nende koosmõju, sh sisemisi ja väliseid looduslikke ja inimtegevusest põhjustatud ohtusid ja raskeid õnnetusi, mis võivad viia selliste tingimusteni, millega ei ole projekteerimisel arvessevõetud õnnetuste puhul tegemist;
 - (d) töötaks välja ja rakendaks strateegiad, mille abil leevendada nii projekteerimisel arvessevõetavaid kui ka mitteamestatavaid õnnetusi;
 - (e) rakendaks kõikide tuumaelektrijaamade ja, kuivõrd see on asjakohane, kõikide muude tuumaseadmete puhul raskete õnnetuste ohjamise suuniseid, millega võetakse arvesse kõiki töötingimusi, õnnetusi kasutatud tuumkütuse basseinis ja pikaajalise kuluga juhtumeid;
 - (f) korraldab tuumaseadmete erakorralise ohutusülevaate, kui pädev reguleeriv asutus leiab, et seadme esialgselt määratud kasutusega hakkab lõppema ning kui sellise seadme kohta on esitatud kasutusea pikendamise taotlus.
2. Liikmesriigid tagavad, et riikliku raamistikuga nõutakse, et tuumaseadme ehitamiseks ja/või tööks loa andmine või loa läbivaatamine põhineb asjakohasel kohapealsel ja seadme eripära arvestaval ohutushinnangul.
3. Liikmesriigid tagavad, et riikliku raamistikuga nõutakse, et tuumaelektrijaamade ja teadustööks kasutatavate selliste reaktorite puhul, mille ehitamiseks taotletakse esimest korda luba, paneks pädev reguleeriv asutus taotlejale, kohustuse näidata, et projektiga on tagatud, et südamiku rikke korral on mõju piiratud kaitsekestaga.

Artikkel 8d

Kohapealne hädaolukorraks valmisolek ja tegutsemine

Liikmesriigid tagavad, et riikliku raamistikuga nõutakse, et loa omaja, kelle üle teeb järelevalvet pädev reguleeriv asutus:

- (a) koostab kohapeal hädaolukorras tegutsemise plaani ja ajakohastab korrapäraselt seda plaani,
 - i) mis põhineb sündmustel ja asjaoludel, mis võivad nõuda kaitsemeetmete võtmist kohapeal või väljaspool;
 - ii) mille peab kooskõlastama kõigi teiste asjaomaste asutustega ja milles tuleb arvestada varasemate raskete õnnetuste (kui neid juhtub) kogemusi;
 - iii) milles käsitletakse erijuhtumeid, mis võivad avaldada mõju mitmele tuumaseadme sõlmele;
 - (b) rajab vajaliku ülesehitusega organisatsioonilise struktuuri ülesannete täpseks jaotamiseks ning tagab vajalike vahendite ja varade olemasolu;
 - (c) töötab välja korra, mille alusel tehakse hädaolukorras kohapeal koostööd asutuste ja ametitega hädaolukorra kõikides järkudes ja mille kohaselt tuleb korrapäraselt harjutusi teha;
 - (d) töötab välja töötajate kohapealse valmisoleku juhised, kuidas tavapäratute juhtumite ja õnnetuste korral tegutseda;
 - (e) kehtestab piiriülese ja rahvusvahelise koostöö korra, sealhulgas varem kindlaks määratud meetmed välisabi saamiseks, kui seda kohapeal vajatakse;
 - (f) rajab kohapealse hädaolukorras tegutsemise keskuse, mis on looduslike ohtude ja kiirguse eest piisavalt kaitstud, nii et selles on võimalik elada;
 - (g) võtab hädaolukorras kaitsemeetmeid, et leevendada inimeste tervisele avalduda võivaid tagajärgi ning õhu, vee ja pinnase saastamist”.
- (11) 2. peatüki järele lisatakse järgmine 2.a peatükk:

"2a PEATÜKK

Vastastikused eksperdihindamised ja suunised

Artikkel 8e

Vastastikused eksperdihindamised

1. Tuumaohtu jätkuva parandamise eesmärgil hindavad liikmesriigid vähemalt kord kümne aasta jooksul ise oma riiklikku raamistikku ja pädevaid reguleerivaid asutusi ning kutsuvad vähemalt kord kümne aasta jooksul oma riiklikku raamistikku ja/või pädevaid reguleerivaid asutusi hindama rahvusvahelised eksperdid. Eksperdihindamiste tulemustest teavitatakse liikmesriike ja komisjoni.
2. Liikmesriigid korraldavad pädevate reguleerivate asutuste toetusel korrapäraselt vähemalt iga kuue aasta järel süsteemseid vastastikuseid temaatilisi kohapealseid eksperdihindamisi ning lepivad kokku nende rakendamise ajakava ja viisi. Sel eesmärgil liikmesriigid:
 - (a) valivad ühiselt, tihedas koostöös komisjoniga ühe või mitu tuumaseadmete tuumaohtu alast teemat; kui liikmesriigid ei suuda ühiselt valida ühtegi teemat käesolevas lõikes sätestatud aja jooksul, valib komisjon vastastikuste eksperdihindamiste teemad;
 - (b) teevad koostöös loa omajatega kõnealuste teemade alusel riiklikke hindamisi ja avalikustavad hindamise tulemused;

(c) valivad ühiselt meetodika, korraldavad ja teevad vastastikuseid eksperdihindamisi punktis b osutatud riiklike hindamiste kohta ja kutsuvad komisjoni neis osalema;

(d) avaldavad punktis c osutatud eksperdihindamiste tulemused.

3. Iga liikmesriik, kus tehakse lõike 2 kohane vastastikune eksperdihindamine, korraldab eksperdihindamisest saadud asjaomaste tehniliste soovitude projekti ja rakendamiskava oma territooriumil ja teavitab sellest komisjoni.

4. Kui komisjon teeb kindlaks, et vastastikuse eksperdihindamise tehniliste soovitude täitmisel ilmneb olulisi lahknevusi või viivitust, palub komisjon puudustega mitteseotud liikmesriigi pädevat asutust teha kontrollkäik, et saada täielik pilt olukorrast, ning teatada asjaomasele liikmesriigile, milliseid meetmeid tuleks võtta ilmnenud puuduste kõrvaldamiseks.

5. Kui juhtub õnnetus või tavapäratu juhtum, mis põhjustab varajase või ulatusliku pihkumise, nii et tuleb väljaspool võtta hädaolukorrameetmeid ja üldsuse kaitse meetmeid, tellib asjaomane liikmesriik kuue kuu jooksul vastavalt lõikele 2 tuumaseadme kohta vastastikuse eksperdihindamise, milles kutsub komisjoni osalema.

Artikkel 8f

Tuumaohutuse suurendamise suunised

Tuginedes vastavalt artikli 8e lõikele 2 tehtud vastastikuste eksperdihindamiste tulemustele ja sellest tulenevatele tehnilistele soovitudele, arvestades läbipaistvuse ning tuumaohutuse jätkuva suurendamise põhimõtet, peavad liikmesriigid koos pädevate reguleerivate asutustega töötama välja artikli 8e lõike 2 punktis a osutatud teemakohased suunised.”

(12) 2a peatüki järele lisatakse järgmine pealkiri:

„2b PEATÜKK

ÜLDSÄTTED”

(13) Artikli 9 lõige 3 jäetakse välja.

(14) Pärast artiklit 9 lisatakse järgmine artikkel 9a:

„Artikkel 9a

Karistused

Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad selliste karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi kohaselt vastuvõetud riiklike õigussätete rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada nende rakendamine. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad neist sätetest komisjonile hiljemalt *[insert date –this date must correspond to the deadline for transposition set out in article 2 of this proposal]* ning teatavad komisjonile ka kõikidest järgmistest neid sätteid mõjutavatest muudatustest”.

(15) Artikli 10 lõike 1 järele lisatakse järgmine lõige 1a:

„1a. Käesoleva direktiivi artiklite 6, 8a, 8b, 8c, 8d ja 9a ülevõtmise ja rakendamise kohustust ei kohaldata Iirimaa, Küprose, Luksemburgi ja Malta suhtes, kui nad ei otsusta oma jurisdiktsiooni alla kuuluval territooriumil alustada loa olemasolu nõudvat tuumaseadmete alast tegevust.”.

Artikkel 2

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi ülevõtmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [*deadline for transposition to be inserted in the course of the legislative process*]. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse meetmetesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriik edastab komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastuvõetud põhiliste riiklike õigusnormide teksti ning kõnealuste õigusnormide hilisemad muudatused.

Artikkel 3

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 4

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*